

עונג שבת (36)

ניתן למצוא את השי"ת בתוכו. לשם כך ניתנה לנו השבת, כדי שנמצא בה את בוראנו. ובאמת, כשם ששכחנו הקב"ה, שכחנו את השבת, כי זה היינו הך. בשם הגאון ר' חיים ברים זצ"ל שמעתי שביאר על דרך מליצה את מילות התפילה: "והנחילנו ה' אלוקינו... שבת קדשך" רבש"ע דג נתת לי, בשר נתת לי, שתייה נתת לי, שולחן יפה נתת לי, תן לי גם את השבת. למה אין לנו את השבת? כי אין לנו את הקב"ה, שני הדברים הללו חד הם. עלינו להחזיר את הקב"ה לתוך חיים שלנו, וממילא גם השבת תיראה אחרת. שבת היא מעין תפילת שמו"ע ארוכה, זמן שבו היהודי עומד לפני ה'.

רב פינקוס בספרו "נפש שמשון שבת קודש"

שינה בשבת במידה ובמשורה

שינה בשבת תענוג, אך הזהירו הקדמונים, שצריכה להיות במשקל, במידה ובמשורה. השל"ה הקדוש כותב: שיש להיזהר שלא להרבות יותר מדי בשינה, שלא תגרום השינה לביטול תורה, שהרי לא נבראו שבתות אלא לגירסא, ללמוד תורה. על מילות הפסוק "ויקהל משה" (שמות לה. א) מובא במדרש תנחומא, כי מתחילת התורה ועד סופה, אין פרשה שנאמר בראשיתה לשון הקהלה אלא פרשה זו בלבד. ולמה? אמר הקב"ה למשה רבינו: לך רד ועשה לי קהילות גדולות על דבר שבת, כדי שילמדו כל הדורות הבאים אחריו להקיל קהילות בכל שבת, ולכנוס בבתי כנסיות ובתי מדרשות ללמוד תורה ברבים. וזה לשון "בעל הטורים" שם בפרשת ויקהל (שמות לה. ג): עיקר התורה היא בשבת, כשאדם פנוי ברבים. בפירושו "עץ יוסף" כתב כי הדבר מרומז בלשון הפייטן: "והשינה משובחת כדת נפש משיבה", השינה בשבת אכן משובחת, כמו שנתנו רמז: 'שבת' ראשי תיבות: ש'ינה ב'שבת ת'ענוג. אך כל זה רק אם השינה היא "כדת נפש משיבה", להשיב את הנפש, לצבור כוחות לעבודת ה', ולא לישון כל היום וליבטל מהתורה, אלא תכף לאחר שינה מועטת יקום ויעסוק בתורה.

ספר "ומתוק האור שבת"

ממרחקת טועמים מעט

הגר"א נשאל, מדוע אינו מרבה לישון ביום השבת, על אף ששינה בשבת משובחת? השיב, שהרי קראוהו בשם 'תענוג', ורואים אנו בחוקי הטבע שמאכל העשוי לאכילת תענוג כמו מרקחת, לא ראוי לאדם לאכול ממנו הרבה. רק כמלא כף קטנה אחת. כך גם לגבי שינה בשבת שהיא תענוג די במיעוט ממנה.

ספר "ומתוק האור שבת"

המחדש חידושי תורה בורא שמים וארץ חדשים מעלות נישאות ונשגבות נתלו במי שזוכה לחדש חידושי בשבת. בספר "ליקוטים מזהירים" כתב, שהמחדש חידושי תורה בשבת, מעטרים את אביו בעטרות בגן עדן. ובספר "יסוד שורש ועבודה" כתב: אשרי מי שעמלו בתורה ומייגע את עצמו לחדש איזה דבר חידוש בתורה הקדושה, שבחידוש זה בורא שמים חדשים וארץ חדשה. ולא עוד, אלא שהמחדש חידושי תורה בשבת, גורם לכך שהתיקונים בעולמות העליונים יהיו גדולים יותר ויותר.

ספר "ומתוק האור שבת"

המבטל תורה בשבת, יענש גם על ימות החול

לעיתים נאלץ יהודי, בהכרח העיתים, לעבוד במשך כל ימות החול, אין עיתותיו פנויות עבור לימוד תורה. אין זו אשמתי שאינני לומד, הוא טוען, שהרי אני בעל משפחה וחיוב לפרנסם. טענתו מתקבלת, עד יום השבת, ואז נבחנים הדברים, כפי שכותב ה"גדולת מרדכי": אם יום השבת לומד בו תורה אז יש מקום לטענתו, דהרי ביום שבת שאינו עובד, הוא קורא בתורה. לעומת זאת, אם אפילו יום השבת הוא מבטלו מלימוד תורה, ועושה אותו רק לצרכיו ולתענוגותיו, אז לא די שנענש על ימי שבת, אלא גם על ימי החול, דבזה ניכר שאין לו רצון בלימוד תורה. דבר זה נרמז בפסוק ממגילת איכה (ה. טו): "שבת מושו לבנו", בשבת דואג האדם לתענוג שלו, ולשמחת לבו, ואינו לומד בה תורה, אז "נהפך לאבל מחולנו", לשון חול, השבת נהפכת לאבל ולצער, בשל העונשים שעתידיים לבוא עליו בעולם הבא.

ספר "ומתוק האור שבת"

היכן מונח יופיה של השבת

בכל ערב שבת, קדושת השבת ויופיה מתחילים לחזור בעולמנו נתבונן מעט כיצד ניתן להעריך את השבת, לנצל אותה ולספוג ממנה קדושה ככל שניתן. כשרוצים לנצל דבר מה, מוכרחים קודם להבין אותו לאשורו. הטעם שרבים מאתנו אינם יודעים להשתמש בשבת, וכיצד לקבל ממנה גדולתה ויופיה, הוא משום שאיננו מבינים מהי השבת, ממילא איננו מודעים לתועלת העצומה שניתן להפיק ממנה.

רב פינקוס בספרו "נפש שמשון שבת קודש"

השבת, זמן העמידה לפני ה'

השייכות האנושית והאהבה היא עצם עיניינה של השבת. שבת הוא המצוה (בה"א הידיעה), שנועדה להעניק לנו את הקשר עם השי"ת. זהו היום והמצב שבו

השבת מעידה על עומק הרגש הלב

מי שאוכל 'דבר אחר' רח"ל, נעשה אטום לגמרי לכל דבר שבקדושה, ואעפ"כ הוא עדיין נשאר יהודי, אבל מי שאינו שומר שבת, דינו כעכו"ם לכל דבר, מדוע? הדבר דומה לבעל ואשה. קורה לפעמים שישנן מריבות ביניהם, חילוקי דיעות וכו', ועדיין אין זה סיבה להיפרד. אבל לו יצוייר שניתן היה להיכנס לתוך לבם, ושם היינו מגלים שאין שום קשר של אמת ביניהם, אלא אדרבה, הם שונאים אחד את השני, שוב אין מקום לקיום הקשר שביניהם, וכל אחד פונה לדרכו.

שבת קודש היא אותו קשר הנמצא בעומק הלב. דוקא כאן ניתן לבחון האם אוהבים אחד את השני או לא, האם יש קשר אנושי או לא. מכאן נובעת החשיבות המיוחדת של השבת. כי אם אדם שומר שבת, פירוש הדבר שיסוד ה'שידוך' בינו לבין קונו עדיין קיים. הוא צועק והיא צועקת, אבל הם עדיין זוג נשוי. אבל זה שמחלל את השבת רח"ל, כרת בכך את הקשר ואת האהבה הזוהי. כל השייכות הזאת, בטלה ואיננה! כאן מתחיל וכאן נגמר כל ה'אידישקייט' שלנו. אנחנו מטבענו חלשים מדי וצריכים מדי פעם לשמוע דברי חיזוק שיעוררנו להחזיר את הקב"ה לתוך חיים שלנו, לתוך התפילות שלנו, וכפי שהתבטא צדיק אחד: מפעם לפעם כדאי לחשוב שיש הקב"ה, זה לא מזיק. והעצה הנפלאה לכך היא, שבת קודש. *רב פינקוס בספרו 'נפש שמשון שבת קודש'*

שומר שישן, מועל בתפקידו

בספר 'בית קוצק' מובא שנהג רבי אברהם מ'מפוריסוב' לומר בשמו של ה'אוהב ישראל' מאפטא זצ"ל: בלשון הכתוב 'ושמרו בני ישראל את השבת' (שמות לא. טז) נרמז, כי מוטל על כל אחד ואחד לשמור על השבת כ'שומר', ומאחר ששומר שישן מועל בתפקידו, אין לישון בה. ואכן, הוא לא ישן כלל במהלך השבתות, ואפילו תנומה קלה לא נתן לעיניו.

ספר 'ומתוק האור שבת'

על מה חולם גדול הדור: סיפר רבי ישעיהו אפשטיין, משמשו של רבי חיים קנייבסקי שליט"א: בשנים האחרונות רבי חיים הולך לישון בשעה עשר בערב קם בשעה שתים עשרה ומתחיל ללמוד עד תפילת שחרית. אם הוא 'מסיים' את סדר הלימוד הזה ונותר לו מעט זמן, הוא נח שוב חצי או שלושת רבעי שעה. יום אחד הגעתי להעיר אותו בבוקר לפני התפילה. אמר לי רבי חיים: הערת אותי באמצע הר"ן בנדירים. מי מאיתנו מעירים אותו באמצע דברים כאלה. ויש לדעת כי באותה עת רבי חיים היה בכלל עוסק במסכת עבודה זרע, לא מסכת נדרים.

ספר 'ומתוק האור'

הלכה: מעלה בנתינת צדקה:

כתב השו"ע (יו"ד ס"ז): הנותן צדקה לעני ולא ידע למי יתן ולא ידע העני ממי מקבל. כתב הספר פסקים ותשובות (אות יא): כגון לשכת חשאים שהייתה במקדש, שהיו הצדיקים נותנים בה בחשאי והעניים בני טובים מתפרנסים ממנה בחשאי. והיא מעלה פחותה ממעלה לתת מתנה או לתת הלואה או לעשות שתופות עם עני, כין שבזה העני מתבייש קצת מלקבל צדקה, ומ"מ מעלה גדולה היא שכיון שאין הנותן יודע למי נותן והעני אינו יודע ממי מקבל בושתו מועטת מאוד, ואמרו בגמרא, שצדקה באופן כזה מצלת ממיתה משונה. (ב"ה י.)

ספר 'פסקים ותשובות' יו"ד

פתגם: חשוב על העתיד, אל תמהר לגזור במספרים קשר שאפשר להחירו בלי.

ספר 'שמחלה'

חקירה: הפרת נדרים

כח מיוחד שהתורה נתנה לאב ולבעל, גזירת הכתוב, או שהיא חלק מזכויות האב בכתו והבעל באשתו. (קונטרסי שיעורים נדרים כט: לרא"ש, כח מיוחד, לר"ן מדין הזכויות)

ספר 'קובץ יסודות וחקירות'

סיפור: פרידה אחרונה

רבי ישראל סלנטר חלה ונפל למשכב. איש לא הורשה לגשת אליו, לרבות חבריו ומקורביו גדולי התורה והמוסר. פעם שמע רבי ישראל, שפלוגי הידוע כאפיקורוס, מבקש לבקרו, מיד ציווה להכניסו אליו. חידה היא בעיני רבי, הביע הלה את תמיהתו, שהרשית לי להיכנס אצלך, בעוד שחבריי הרבנים לא הורשו להיכנס? השיב לו רבי ישראל: את חבריי הרבנים עוד אפגוש בודאי בגן עדן, אבל אותך אני רואה בודאי בפעם האחרונה.

ספר 'חד וחלק' ח' ב'

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוח, רבקה בת לויז, רישירד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, יעקב בן אסתר, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה. זרע של קיימא לבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן גייזל לאוני. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr